

Nadere wijziging van de Algemene Ouderdomswet en van de Algemene Weduwen- en Wezenwet (aanpassing in verband met de invoering van een regeling inzake vrijwillige premiebetaling Algemene Weduwen- en Wezenwet)

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG

Nr. 7

Na bestudering van de nota naar aanleiding van het verslag had de Commissie voor Sociale Zaken behoefte – gelet op de zeer beperkte mogelijkheden welke de Kamer wat betreft de plenaire vergaderingen in deze zittingsperiode nog biedt – met de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over een aantal punten van gedachten te wisselen.

De bewindsman verklaarde zich hiertoe gaarne bereid.

Op 25 maart 1971 vond dit overleg plaats, waarbij de Minister vergezeld was van enkele medewerkers.

De commissie heeft de eer omtrent dit overleg als volgt te rapporteren.

Het was een lid van de V.V.D. – na lezing van de nota naar aanleiding van het verslag (stuk nr. 4) – nog niet geheel duidelijk welke werkingssfeer dit wetsontwerp zal krijgen. Alle weduwen van Nederlanders in het buitenland, alle emigranten alsmede alle weduwen van buitenlandse werknemers die in Nederland hebben gewerkt, krijgen de gelegenheid onder deze regeling te vallen. De vraag rees of met deze regeling niet te ver wordt gegaan. Worden in andere landen dergelijke pensioenaanspraken de landgenoten ook op zo'n vèrgaande wijze nagedragen?

Een ander punt, dat dit lid tot nadenken stemde, was het feit, dat een bepaalde groepering in het buitenland voor betrekkelijk geringe kosten een goede regeling wordt toebedeeld. In de memorie van toelichting wordt erop gewezen, dat hier sprake is van een risicoverzekering. Dit gaf dit lid uiteraard direct toe.

Aan de andere kant is hier een solidariteitsverzekering in het geding. Daar wordt thans een bepaalde groep bij ondergebracht; beziet men echter de kosten, welke deze groep maakt en vergelijkt men deze met de lasten voor degenen die in Nederland verplicht verzekerd zijn, dan verkeert die bepaalde groep in een gunstige positie. Zou het niet redelijk zijn aan deze groep enigszins zwaardere financiële voorwaarden te stellen?

Nog een punt betrof degenen die de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt en in het buitenland verblijven. Zouden dezen niet berekenen of zij van het alsnog toetreden tot de A.O.W.-verzekering voordeel zullen hebben en, indien deze vraag bevestigend luidt, dan pas besluiten toe te treden tot de verzekering en in andere geval niet?

De Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid herinnerde eraan, dat in het algemeen de wens leefde om een zekere verruiming in de betreffende regelingen aan te brengen.

Bepaalde onderdelen in het voorstel bleven vragen oproepen.

Sommige onderdelen zijn inderdaad arbitrair. Zijn uitgangspunt was, dat, wanneer men een herziening aanspant, men ervoor zorg moet dragen, dat geen knelpunten overblijven of weer ontstaan.

Een iets minder royale opzet zou er stellig toe hebben geleid, dat een aantal betrokkenen daardoor zou zijn gehandicapt.

De Minister verwachtte dat slechts vrij geringe aantallen gegadigden zich zouden melden. De regeling is in principe bestemd voor hen die tijdelijk in het buitenland vertoeven. Met name de koppeling van de betalingen voor A.O.W. en A.W.W.-premie betekent een remmende factor.

Voorts moet men in beginsel de maximale premie betalen; men zal moeten aantonen, dat men in aanmerking komt voor een lagere premie, hetgeen een omkering van de bewijslast betekent.

In de derde plaats komen er bij zo'n - technisch moeilijke - herziening ook billijkheidsoverwegingen aan de orde.

Ten aanzien van de vraag, of niet enigszins zwaardere voorwaarden gesteld moeten worden, wees de bewindsman erop dat het solidariteitsprincipe, dat aan de volksverzekeringen ten grondslag ligt, zich moeilijk verdraagt met de gedachte van afzonderlijke premieheffingen; dit betekent wel eens een concessie, waarbij de vraag kan rijzen, of niet te ver gegaan wordt.

Van K.V.P.-zijde verklaarde men enigszins huiverig te staan tegenover een beleid waarbij bepaalde beperkte groepen binnen de verzekering gebracht worden, met alle consequenties van dien. Zo vroeg men zich af - redenerend uit een wat breder kader - of de A.W.W. zich wel in de goede richting ontwikkelt, waarbij ook aan gescheiden weduwen gegens wie geen alimentatieplicht bestaat uitkeringen worden gegeven. Men had de indruk dat zulks in brede kring niet meer geheel juist werd geacht, omdat het een soort loterij wordt.

Ten aanzien van de voorgestelde overgangsregeling bestond in K.V.P.-kring nog een onbevredigend gevoel. In dit verband vestigde men de aandacht op diegenen die niet in aanmerking kwamen voor de A.W.W.-verzekering en derhalve een eigen verzekering hebben gesloten en nu toch een uitkering ingevolge de A.W.W. gaan ontvangen.

Dit beleid leek enigszins willekeurig, ook al wilde men de gekozen weg niet volledig afwijzen en al had men geen alternatief gevonden.

Naar aanleiding van het betoog van de Minister merkte een lid van de V.V.D. nog op, dat er sprake is van een solidariteitsverzekering, tot uiting komend door een verplichte deelname.

Zodra men aan een bepaalde groep vrijheid geeft om al of niet aan een dergelijke volksverzekering deel te nemen, handelt men eigenlijk in strijd met de idee van een solidariteitsverzekering.

In dit verband wees dit lid erop, dat het bij het verder omhoog gaan van uitkeringen van de A.O.W. voor emigranten b.v. naar Canada, die niet van plan zijn naar Nederland terug te keren, bijzonder aantrekkelijk kan zijn over te gaan tot een vrijwillige premiebetaling.

De opmerkingen van K.V.P. en V.V.D.-zijde brachten een lid van de P.v.d.A. ertoe het volgende te betogen:

De gedachte van de vrijwillige premiebetaling voor de A.O.W. is reeds lang aanvaard. Bezwaren hiertegen zijn nimmer geopperd. Men kan wel onvrede ermee hebben, dat vrijwillige premiebetaling voor de A.W.W. tot nu toe niet mogelijk is.

Indien men van mening zou zijn, dat de A.W.W.-uitkeringen te royaal zijn, zou men het oordeel van de S.E.R. hierover moeten vragen.

Ingaande op de hiervoor gedane opmerkingen stelde de Minister, dat het uitkeringsgerechtigd zijn van gescheiden weduwen bij dit wetsontwerp niet aan de orde is; zo men al een wijziging op dit punt voorstaat, dient men in ieder geval de normale weg te bewandelen, d.w.z. de mening van het bedrijfsleven te vragen.

Wanneer de uitkeringsbedragen van de A.O.W. in de toekomst verder omhoog zullen gaan, zullen ook de lasten - d.w.z. de premiebedragen - stijgen.

De Regering heeft in dit voorstel bewust voor een koppeling van de A.O.W. en de A.W.W. gekozen, daarmee de visie van de S.V.R. volgend.

De bewindsman was van oordeel, dat het voorstel geen extra zware belasting zal betekenen.

Van de zijde van de Minister werd voorts nog het volgende gesteld.

De wensen, welke in dit wetsontwerp worden verwezenlijkt, zijn met name geuit door het bedrijfsleven. Ook de S.E.R.

heeft de verwachting uitgesproken, dat voornamelijk die werknemers die door hun werkgever tijdelijk naar het buitenland worden gezonden, van de vrijwillige premiebetaling voor de A.W.W. gebruik zullen maken. Buitenlandse werknemers die in Nederland gewerkt hebben en naar hun land terugkeren, zouden immers om het weduwenpensioen A.W.W. zeker te stellen vanaf hun terugkeer in het land van herkomst zowel de premie voor de A.O.W. als die voor de A.W.W. moeten betalen.

Wanneer zij bovendien de voordelen van de overgangsregeling van de A.O.W. zouden willen genieten, zouden zij in ieder geval in een land waarmee een desbetreffend verdrag is gesloten moeten wonen, en vanaf 1 januari 1957 tot hun 65-ste jaar verzekerd moeten zijn geweest.

Dit zou betekenen, dat betrokkenen zich binnen een jaar na aankomst in Nederland zouden moeten melden voor inkoop van de A.O.W. Er kan hier sprake zijn van een fors bedrag.

Wat betreft mogelijke voordelen voor emigranten herinnerde de Minister eraan, dat door wetswijziging de mogelijkheid is geschapen in de A.O.W. dat degenen die uit Nederland zijn vertrokken na het bereiken van de 15-jarige leeftijd, ook de mogelijkheid hebben gekregen indien zij zich binnen een bepaalde periode hadden gemeld, deel te nemen aan vrijwillige premiebetaling. Het is bijzonder moeilijk ten aanzien van de A.W.W. een geheel andere weg in te gaan dan met betrekking tot een A.O.W.

Voor wat betreft de opmerkingen inzake de vrijwillige premiebetaling voor de A.W.W. over reeds versteken perioden, werd er van de zijde van de Minister op gewezen, dat ook de S.V.R. zich hiertegen heeft uitgesproken.

Bovendien is de regeling van de A.W.W. zodanig, dat wanneer iemand in Nederland komt wonen, als verplicht verzekerde voor de A.W.W. komt te overlijden, zijn vrouw tot haar 65-ste jaar uitkering ingevolge de A.W.W. ontvangt onverschillig waar zij na het overlijden woont, zonder dat premie A.W.W. wordt geheven over perioden, voorafgaande aan de aankomst in Nederland. Een en ander vloeit voort uit het risicokarakter van de A.W.W.

Indien men vrijwillig premie A.W.W. wil gaan betalen zal men bovendien in principe de maximale premie voor A.O.W. vanaf 1957 moeten gaan betalen, hetgeen ongeveer een bedrag van f 12 000 betekent.

De royaliteit, welke uit deze regeling in enkele gevallen zou kunnen voortvloeien, dient derhalve wel gerelativeerd te worden.

Van de zijde van de P.v.d.A. onderschreef men de door de Minister voorgestelde overgangsregeling ten volle. Het gaat in dit geval overigens om slechts een gering aantal personen.

Een lid van de A.R.P. had met waardering kennis genomen van het antwoord van de Minister in de nota naar aanleiding van het verslag op de van die zijde gestelde vragen in het verslag; wel waren op onderdelen van de regeling bij dit lid enige bezwaren blijven bestaan.

Aldus vastgesteld 30 maart 1971.

VAN DIS	S. VAN DER PLOEG
KIKKERT	VAN LEEUWEN
C. J. VAN DER PLOEG	VELLENGA
VAN LIER	BOOT
WEIJTERS	VEDER-SMIT
MAENEN	JANSSEN
HOEKSTRA	RIETKERK
WIELDRAAIJER	NYPELS
BOERSMA	VAN VEENENDAAL- VAN MEGGELEN.